

YONCA TARIMI

TANIMI VE ÖNEMİ

Yonca çık yıllık otsu bir bitkidir. Boyu 50-80 cm dir. Derin bir kök sistemi vardır. Uygun koşullarda 8-10 metre derine gider. Etkili kök derinliği 120-180 cm dir. Tarımı yapılan hemen tüm yem bitkilerinden daha yüksek bir yem değerine sahiptir.

Birim alana protein verimi yüksek olup kuru ve yeşil otu her türlü hayvan için lezzetli ve besleyicidir, otu vitaminlerce çok zengindir. Otu kurutularak hayvanlara yedirilebildiği gibi ve pelet yem olarak kullanılır. Derinlerdeki su ve bitki besin maddelerinden kolayca yararlanabilir. Kendinden sonra ekilen bitkiler için organik madde ve azotça zengin iyi bir tarla toprağı bırakır. Köklerindeki yumrucuklar ile toprağı fazla miktarda azot biriktirme özelliğine sahiptir.

İKLİM VE TOPRAK İSTEĞİ

Toprak yönünden fazla seçici olmamasına rağmen derin, verimli, sulanabilen, iyi drenaj ve nötr topraklarda iyi gelişir. Su göllenmesine karşı fazla toleranslı değildir. Çok asit topraklarda iyi gelişemez. Yonca kurağı dayanıklıdır. Yıllık yağışı 350-450 mm kadar olan alanlarda sulamadan yetişebilmektedir.

EKİM VE BAKIMI

Yonca tohumları çok küçük olduğu için ekilecek tarla çok iyi hazırlanmalıdır. Bunun için sürülen toprak birkaç kez diskaro veya tırmık çekilerek ufalanmalıdır. Ekim için genel olarak 1kg/da yeterlidir.

Gerek sulanabilen gerekse kıraç alanlarda kuru ot üretimi için yonca genellikle saf olarak ekilir. Ancak, şişirme özelliğı nedeniyle otlatmak için kurulan tesislerde yoncanın buğday gibi yem bitkileriyle karışım halinde yetiştirilmesi tercih edilir.

Yonca tohumları çok küçük olduğu için ekim derinliği 1,5 cm yi geçmemelidir. Yonca, kışları sert geçen yerlerde ilkbahar, ılıman geçen yerlerde ise sonbaharda ekilir

Ekimde kullanılacak yonca tohumluğunda küsküt tohumlarının bulunmamasına özen gösterilmelidir.

Yurdumuzda yonca ekiminde tahıl ekim makinaları kullanılmaktadır. Yoncanın sıraya ekiminde sıralararası 15-20cm. olmalıdır. Sulanabilir koşullarda ekimle birlikte yoncaya 2-5kg/daN ve 10-15kg/da P₂O₅ yeterlidir. Ekimden sonra yonca tarlasında en önemli bakım işlerinden birisi yabancı ot savaşıdır.

Geniş tarlalarda çapa ile ot mücadelesi zor ve masraflı olduğundan böyle tarlalarda yoncanın ilk biçimi erken yapılmalıdır. İkinci yıldan itibaren yabancı ot ilk biçimden zararlı olabilir.

Genel olarak yoncayı biçimden bir hafta önce ve bir hafta sonra olmak üzere her biçimde iki kez sulamak mümkündür. Suyun kısıtlı olduğu yerlerde yoncayı biçimden sonra bir kez sulamak yeterli olabilir. Tohum üretimi yapılan tarlalarda meyve oluşumu ve tohum oluşma döneminde tohum olgunlaşma döneminde sulama yapılmamalıdır.

OT ÜRETİMİ

Ot biçimi için çiçeklenmenin başlangıç dönemi(1/10çiçeklenme) genel olarak ideal kabul edilmektedir. Yonca belirli bir yükseklikten biçilmelidir. Normal koşullarda çiçeklenme çağındaki yoncalar 10cm ye kadar anız kalacak şekilde biçilmelidir. Yonca bir yıl içinde çok sayıda biçilebilen bir bitkidir. Ekildiğı yıl biçim sayısı azdır. Orta Anadolu da 2-3, kıyı bölgelerimizde 3-4 biçim alınır. Yonca da asıl verim ikinci yıldan sonra başlar. Her biçimde dekardan ortalama 1 ton yeşil ot alınabilir. Bunun kuru ot karşılığı 250-300 kg kadardır.

Normal bir yoncanın ekonomik ömrü 5-7 yıl kabul edilir. 2.-3. yıllarda verim yüksektir.

Yoncada biçimden sonra dikkat edilecek en önemli nokta, otun beslenme değerini düşürmeden toplanması ve depolanmasıdır. Bu nedenle otun kurutulmasında ana hedef yaprakların kuruması olmalıdır. Bunun için en basit ve yaygın olarak kullanılan kurutma yöntemi biçilen otun tarla üzerinde kurutulmasıdır. Kuruyan ot daha sonra çeşitli aletlerle yığın veya balyalar halinde toplanır.

Yonca otu yeşil olarak yedirildiği zaman şişkinlik yapmaktadır. Bu yüzden yonca otu solduktan sonra yedirilmeli.

TOHUM ÜRETİMİ

Çiçeklenme ve tohum tutma dönemlerinde fazla yağış almayan, bol güneşli gün uzunluğu fazla hava nemi düşük bölgeler yonca tohumu üretimi için uygundur. Tohum üretimi yapılacak yonca tarlalarının daha geniş sıra arası ile ekilmesi gerekmektedir.

Tohum hasadı salyangoz şeklinde olan meyvelerin büyük bölümünün esmerleştiği zaman yapılmalıdır. Yoncada özellikle küsküt adı verilen parazit bitkisinin olumsuz etkisi çok fazladır.